

POSTADRES
Postbus 2510
3500 GM Utrecht

BEZOEKADRES
Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht

TELEFOON
0900 – 751 1703

FAX
030 - 751 1739

INTERNET
www.cnvo.nl

E-MAIL
info@cnvo.nl

BANKREKENING
66.59.57.955

Aan de leden van de Vaste Commissie voor Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
T.a.v. mevrouw drs. E.C.E. de Kler, griffier
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

AFDELING
bestuur

DOORKIESNUMMER
030 – 750 1710

E-MAIL
ghorst@cnvo.nl

PLAATS
Utrecht

DATUM
22 mei 2013

ONS KENMERK
038/HB/gh

UW KENMERK
--

BETREFT
Algemeen Overleg over Pesten (28 mei 2013)

Geachte Kamerleden,

Op 28 mei 2013 heeft u een Algemeen Overleg over pesten. In deze brief wil CNV Onderwijs graag haar visie met betrekking tot het plan om pesten aan te pakken (Kamerstuk 29 240, nr. 51) kenbaar maken.

Sociale veiligheid

Als wij als onderwijsvakorganisatie het hebben over sociale veiligheid in en rond het onderwijs, dan denken wij in eerste instantie aan de sociale veiligheid van onderwijspersoneel. Op dat punt is nog veel te verbeteren, maar daar zullen wij een andere keer op terugkomen. Als onderwijsvakvereniging hebben wij uiteraard opvattingen over de sociale veiligheid van leerlingen, deelnemers en studenten.

Zonder weg te lopen voor de verantwoordelijkheid die het onderwijspersoneel heeft en voelt voor de sociale veiligheid van hun leerlingen, deelnemers en studenten, is het goed om de grenzen van de mogelijkheden aan te geven. Dat voorkomt verwachtingen die niet waar te maken zijn. Ook is het belangrijk om de verleiding te weerstaan om aan te slaan op incidenten, hoe ernstig ook.

Grenzen van de mogelijkheden

Als individuele leraar of onderwijsondersteuner heb je een taak om te zorgen voor een veilige leeromgeving. Hoewel dit logisch klinkt is dit niet altijd eenvoudig. De situatie waarin één persoon de hele dag en de hele week dezelfde leerlingen in zijn of haar lokaal bijeen heeft, komt eigenlijk nauwelijks voor. Zeker niet na het primair onderwijs. Bovendien wordt niet alleen gepest in het lokaal of in de school: denk aan cyberpesten! Dat maakt dat je er als professional minder dicht op zit. Ook kan je je afvragen in hoeverre onderwijspersoneel of de school in zijn geheel iets te verwijten valt in de gevallen waarin zelfs ouders niet op de hoogte zijn van de ernst

van de situatie of dat hun kind überhaupt wordt gepest. Maar dat ontslaat de school in al zijn geledingen niet van de plicht zich in te spannen voor een veilige leeromgeving.

Oproepen om tot daden te komen

Het is misschien een cynische constatering, maar het lijkt er op dat incidenten meer woorden uitlokken dan daden. Of beter: woorden die anderen oproepen om tot daden te komen. De één roept om meer wetgeving, de ander legt de verantwoordelijkheid bij de school, een volgende vindt dat de ouders iets moeten in hun opvoeding. Dat is echter veel te makkelijk: niets slaat meer dood dan allemaal het probleem te erkennen, maar een ander oproepen er iets aan te doen.

CNV Onderwijs roept anderen ook op om iets te doen en neemt daarmee het risico om het bovenstaande verwijt over zich af te roepen. Wij beschouwen dat oproepen echter als binnen onze mogelijkheden meedenken over verbeteringen en oplossingen. Tegelijkertijd erkent CNV Onderwijs dat schoolleiders en leerkrachten wel eens wegstaren als het om pesten gaat. Redenen zouden kunnen zijn dat er verschil van mening is over de ernst, de rolopvatting of denken dat het wel in meer of minder voldoende mate is aangepakt.

Oplossingen: erkenning, maatwerk en handreikingen

Allereerst moeten we af van zowel het reageren op incidenten als van de Paflov-reactie om dit probleem tot in detail te willen tackelen door middel van wetgeving. Beide gaan naar onze stellige overtuiging geen of onvoldoende soulaas bieden.

Misschien wel de grootste moeilijkheid bij de bestrijding van pesten en onveilige sociale situaties in het algemeen, is de erkenning van het probleem. Nog steeds komt het voor dat omwille van de reputatie van de school bepaalde onwenselijke situaties en gebeurtenissen onder de mat worden geveegd. Natuurlijk is dit geen goede zaak en zouden scholen veel meer moeten streven naar een verdiende reputatie van een veilige school door aan te geven: "ja, bij ons gebeurt er ook wel eens wat, maar we doen er van alles aan." Hier ligt een taak voor alle betrokkenen in en om de school. Ook de wetgever zou een stimulans kunnen bieden door (eindelijk) over te gaan tot het wettelijk verplicht stellen van een registratie van incidenten. Een registratie overigens niet als doel, maar als middel.

Voor concrete oplossingen is maatwerk vereist. Dat is één van de redenen waarom wetgeving alleen nooit genoeg kan zijn. Maar de term 'maatwerk' is de laatste jaren al vaak gebruikt als de oplossing van alle problemen. Het roepen om maatwerk is echter niet voldoende. CNV Onderwijs vindt dat we handreikingen moeten bieden om dat maatwerk ook daadwerkelijk te realiseren. En hier komen de Arbocatalogi in beeld. Iedere onderwijssector heeft inmiddels een eigen Arbocatalogus. Dit is bij uitstek de plaats waar oplossingen en good practices zijn te vinden. Ook op het gebied van sociale veiligheid. En natuurlijk gaan Arbocatalogi over arbeidsomstandigheden van het personeel. Maar in of naast Arbocatalogi kunnen maatregelen en oplossingen worden opgenomen die handreikingen vormen voor het opstellen en verbeteren van beleid op het gebied van sociale veiligheid in en om de school. Omdat Arbocatalogi worden opgesteld en onderhouden door sociale partners ligt hier dus een belangrijke taak, ook voor onszelf als CNV Onderwijs. Wij lopen daar niet voor weg, en blijven ons hiervoor inzetten.

Aan de hand van deze brief hebben wij u geïnformeerd over onze opvattingen met betrekking tot de sociale veiligheid van leerlingen, deelnemers en studenten. Bij de aanpak van pesten is voor CNV Onderwijs zowel de erkenning van het probleem als maatwerk en concrete handreikingen van groot belang.

Uiteraard zijn wij bereid om onze visie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
CNV Onderwijs

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'HJ van den Berg', with a horizontal line underneath.

Helen J. van den Berg
voorzitter

Cc.: de heer S. Dekker, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap